

NAZARBAYEV
UNIVERSITY

Қазақстанда жаңартылған
оқытауыш білім беру
қабілетіңізді апробациялау:
ректорер неңі мәлімдейді?

Әсел Қамбатырова

28 қазан 2016 ж

Қысқаша шолу

1. Жаңа бастауыш білімнің жалпыға міндетті мемлекеттік стандарты (ББЖММС)
2. Жаңартылған орта білім мазмұнының алғышарттары
3. Зерттеу әдістемесі
4. Зерттеу нәтижелері

Зерттеу мақсаты

Зерттеу мақсаты – эмпирикалық зерттеу нәтижелеріне сүйене отырып, кейбір пилоттық мектептерде жаңа ББЖММС іске асыру тәжірибесін зерделеу

Жаңа ББЖММС

- ББЖММС жаңарту мақсаты – әлемдік білім беру кеңістігіне бірігу
- Негізгі әзірлеушілер – Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА және «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ
- Жаңа ББЖММС негізгі ерекшелігі — оқыту нәтижелері мен дағдылардың кең шоғырына негізделген үлгіні тұрғызуға бағытталған
- 2015-2016 жж. 30 пилоттық мектептердің 1-ші сыныптарында апробацияланды

NAZARBAEV
UNIVERSITY

Жаңартылған орта білім

Мазмұнының алғышарттары

- Жаһандану және оның әлемдік экономикаға ықпалы
- 21-ші ғасырдағы дағдылар және функционалдық сауаттылық
- 2009 және 2012 жылдардағы PISA халықаралық зерттеулердің төмен нәтижелері
- Озық елдердегі оқушылардың үштен екісі қазақстандық оқушылар сауаттылығының орта деңгейінен асып түсетін функционалдық сауаттылыққа ие

Жаңартылған орта білім мазмұнының алғышарттары (жалғасы)

Тежеуші факторлар:

- Қазақстандық оқушыларда өмірлік жағдайларда қолданумен байланысты типтік тапсырмаларды орындау тәжірибесі мен дағдылардың болмауы;
- Оқулықтарда академиялық білімді қолдану шеберлігін табуға бағытталған тапсырмалардың болмауы;
- Оқытуды ұйымдастырудың дәстүрлі әдістері мен тәсілдері (Бюллетень, ҰСО, 2014).

Жаңартылған орта білім мазмұнының алғышарттары (жалғасы)

- Жаңа ББЖММС – оқу үрдісін дәстүрлі ұйымдастырудан ауытқу
- Болжалды нәтижелерге негізделеді — оқушылар «біледі», «түсінеді», «қолданады», «талдайды», «жинақтайды», «бағалайды»

Зерттеу әдістемесі

- Сапалы эмпирикалық зерттеу мәліметтері
- Мектептер саны – 6 (30 пилоттық мектептің ішінен)
 - 29 интервью
 - 7 фокус-топ
 - Респонденттер саны – 50
 - Басшылық құрам
 - Мұғалімдер
 - Басқа да мүдделі тұлғалар (Білім беру басқармасы, Өрлеу)

Зерттеу нәтижелері

- Функционалдық сауаттылық
- Зерттеу дағдылары
- Сыни ойлау
- Тәрбиелік қыры
- Тілдік пәндер
- Оқулықтарды апробациялау
- Материалдың күрделенуі
- Пәндерді біріктіру

Функционалдық сауаттылық

Тапсырмалар іс-әрекетке бағытталған. Мысалы, «Әлемді танып білу» жөніндегі тапсырмаларды алайық. Қарапайым суреттер негізінде, мәселен, «Пәтердің іші неге жылы?» атты тақырып болды. Балалар алауошақ, пеш, жылытқыштарды салыстырады. Жұптасып немесе топпен жұмыс кезіндегі ойлану, салыстыру үдерісінде, өздері қандай да бір қорытындыға келеді. Кішкентай ғана осы іс-әрекеттің өзі олар үшін жаңалық ашу, және олар біртіндеп тапсырманың қиындауына, өздерінің ер жетуіне қарай, өз бетінше жұмыс істеп үйренеді (Мектеп S – фокус - топ - бірінші сынып мұғалімі).

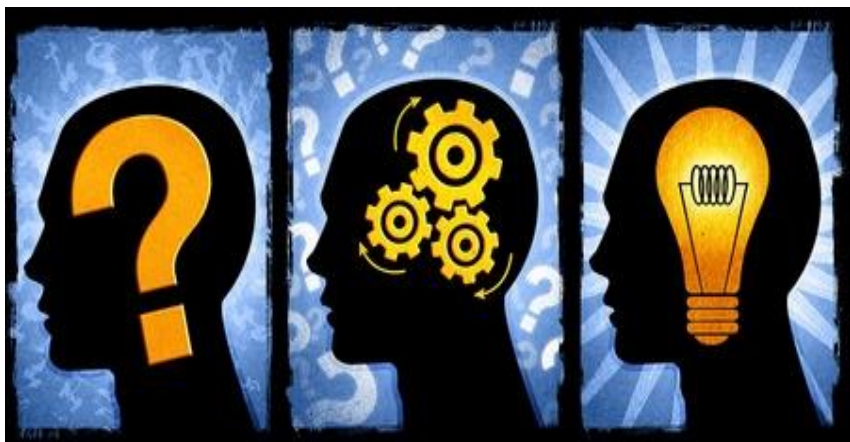

Зерттеу дағдылары

Жаңа бағдарлама баланың алға ұмтылуына, өзін өзі тануына мол мүмкіндік беретінін білесіз. Бұл бағдарламада баланың өзі тауып алуға тиісті зерттеу жұмыстары көп. Бұрынғы бағдарлама бойынша, біз, балаларға барлығын дайын күйінде бергенімізді түсінесіз? Шайна, жұт, іш, сонымен бітті. Ал мұнда ол мұғаліммен бірге жұмыс жасайды, ізденеді (Мектеп R — директордың орынбасары).

Сыни ойлау

(...). Бұрын олардың алдына затты қойып, «Сурет салыңдар!» дейтін. Ал, олар сурет сала батайтын, және не үшін салып жатқанын білмейтін, көшіретін. (...). Ал, қазір, сурет салар алдында, ол дамытады, жалпы не үшін керек екенін айтады. Бала сурет салады, осы сурет нені ұғындырады, не үшін, неліктен екенін түсінеді. Яғни, сыни ойлау жүреді, міне бұл осындай бағдарлама (Мектеп Z – музыка және сурет сабағының мұғалімдері.

Тәрбиелік қыры

Бағдарламаның пайдалы жағын атап кеткім келеді, меніңше өте қызықты. Менің өзім таяуда ғана мектепке ауыстым және дәл осы бағдарламада , яғни әр сабақта, әр тақырып бойынша тәрбиелік жағына үлкен назар бөлінетінін байқадым, меніңше бұл өте тамаша (Мектеп S - фокус-топ-сұхбаткер А).

Тілдік пәндер

- Оң өзгерістер:
 - Ауызша сөйлеу дағдыларын дамыту
- Қиындықтар (әсіресе, «Ағылшын тілі» пәнінен):
 - Оқулықтардағы материал жас ерекшеліктеріне сәйкес келмейді;
 - Күрделі тапсырмалар;
 - Міндеттердің аса көп көлемі.

Оқулықтарды апробациялау

- Әртүрлі баспалардың оқулықтарын апробациялау (Атамұра, Алматы Кітап, «НЗМ» ДББҰ және т.б.)
- Қиындықтар:
 - Оқулықтар мазмұнының бағдарлама мақсаттары мен оқу жоспарларына сәйкессіздігі
 - Тапсырмалар мазмұнының оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келмеуі
 - Оқу үдерісінде оқулықтардың болмашы рөлі
 - Оқулықтарға мониторинг жүргізу қажеттілігі

Оқулықтарды апробациялау (жалғасы)

NAZARBAYEV
UNIVERSITY

Қазіргі кезде сегіз баспаның оқулықтарымен жұмыс жасап жүрміз. Негізгі қиындықтар — оқулықтың бағдарлама міндеттері мен оқу жоспарларына мүлде сәйкес келмеуі. Оқулық сай келмегендіктен, біз әдістеме құралдарын, оқулықпен қоса берілетін аудио дискілерді пайдалана алмаймыз. Былай алып қарағанда, бәрі бар, алайда, пайдалана алмаймыз. Мысалы, біз ана тілінен «Н» әрпін өткен кезде, мәтінде балалар әлі білмейтін 3-4 әріп бар болып шығады (Мектеп R - 1 сынып мұғалімі).

Материалдың күрделенуі

- Мақсаттардың оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкессіздігі
- «Математика», «Ағылшын тілі», «Сауат ашу» пәндері бойынша материалдың күрделендіру.

Пәндерді біріктіру

Мұғалімдердің пікірі бойынша, пәндерді біріктіру оқу үдерісін қиындатады, өйткені, мұғалім бір мезгілде сурет салып, музыкалық аспапта ойнай алмайды: *Жұптасып өтуге болады. Біз, мұғалімдермен, әріптестермен осыған ұқсас мәселені талқылаған едік. Егер де бейнелеу өнерін, музыка және еңбек сабағын біріктіретін болса деп ойладық. Мен ол сияқты сурет сала алмаймын, ал ол музыкалық аспапта ойнай алмайды, ән салатын дауысы жоқ шығар, мұны қалай біріктіруге болады? (Мектеп С – музыка мұғалімі).*

NAZARBAYEV
UNIVERSITY

Қорытынды

- Кейбір пәндердің мазмұнын қайта қару және оқулық сапасын жақсарту бойынша шаралар кешенін іске асыру қажеттілігі
- Оқу материалын әзірлеу барысында саралап оқыту қағидаларын ескеру қажеттілігі
- Жеткілікті адам ресурстарын, уақытты, күш-жігерді және қаражат салымын талап ететін жұмыстың үлкен шоғыры

Әдебиеттер

1. Национальная академия образования им. И.Алтынсарина. Апробация обновленного содержания образования. <http://nao.kz/content/view/7/258>
2. Прогресс функциональной грамотности. / Национальный аналитический центр // Бюллетень. Человеческий капитал. – Астана. – 2014. – № 1 (1). – С.6-12.

***Назарларыңызға
рахмет!
Сұрақтар?***

akambatyrova@nu.edu.kz

